

**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра економіки та міжнародних відносин

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постанова вченої ради

19.06.2023

протокол № 08, п. 8

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ від 19.06.2023 № 82

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА /

ENTERPRISE RISK MANAGEMENT

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	магістр /	master
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки» /	05 «Social and Behavioral Studies»
Спеціальність	051 «Економіка» /	051 «Economics»
Освітня програма	Економіка підприємства»	Economics of the Enterprise

Розробник: Хачатрян Валентина, доктор економічних наук, професор
Гарант освітньої програми «Економіка підприємства» – Стратійчук Вікторія, доктор філософії зі спеціальності «Економіка»

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри економіки та міжнародних відносин від 05.06.2023 протокол № 08; на засіданні вченої ради факультету економіки, менеджменту та права від 13.06.2023 протокол № 06.

Рецензенти:

Мельничук Оксана, кандидат економічних наук, доцент
Прокопчук Володимир, Директор ПрАТ «Зернопродукт МХП»

Редактор: Фатєєва Т.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.

Підп. до друку 19.12.2023 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 1,10.
Обл.-вид. арк. 0,82. Тираж 2. Зам. № 561.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Метою вивчення дисципліни «Управління ризиками підприємства» є здобуття практичних навичок в області ризик-менеджменту та антикризового управління, а також навичок, необхідних для практичного вирішення стратегічних і тактичних задач в області ризик-менеджменту та антикризового управління організації з метою підвищення її конкурентоспроможності.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- вивчення понятійного апарату, об'єктів, функцій і систем ризик-менеджменту та антикризового управління з метою формування методологічних навичок аналізу,
- вивчення теоретичних і методологічних основ управління ризиками, основних принципів і категорій антикризового управління; освоєння сучасних підходів до практичних засад розробки, впровадження і контролю системи управління ризиками;
- формування уявлення про сучасні концепції антикризового управління організацією.

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Антикризове управління в міжнародному бізнесі» для освітньої програми «Міжнародний бізнес » та є формування комплексу компетентностей:

- **інтегральна компетентність**

Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки підприємства або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

- **загальні компетентності:**

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. .

ЗК6. Здатність розробляти та управляти проектами.

- **спеціальні компетентності:**

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

СК8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

СК10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем

Програмні результати навчання» з навчальної дисципліни «Управління ризиками підприємства»

2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

4. Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

Міждисциплінарні зв'язки: програма упорядкована відповідно до анотації освітньої програми підготовки магістрів, базується на вивченні таких нормативних дисциплін, як «Економічна безпека підприємства», «Інноваційний розвиток підприємства», «Антикризове управління підприємством», тощо.

Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали (табл. 1).

Таблиця 1 – Рейтингова шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Рівні компетентності	За шкалою ДТЕУ	Критерії оцінювання
1	2	3
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Здобувачі вищої освіти, які повністю виконали програму дисципліни та набрали достатню кількість балів отримують підсумкову оцінку без опитування чи виконання екзаменаційного завдання (згідно з Положенням Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти № 12 від 07.02.2022).

У разі, якщо здобувач вищої освіти бажає поліпшити свою оцінку, або не набрав 75 балів, він складає екзамен з усієї програми навчальної дисципліни у вигляді письмового опитування знань згідно завдань встановленого зразка.

Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності відповідно до шкали переводу поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

Здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час підсумкового (семестрового) контролю, має право звернутися із проханням переглянути оцінку, одержану на екзамені (згідно Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів №32 від 07.02.2022).

Обсяг дисципліни «Управління ризиками підприємства» в кредитах та його розподіл

Тематичний план для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня магістр, спеціальності 051 «Економіка» освітньої програми «Економіка підприємства»

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Усього годин / кредитів	з них			
		лекції	практ./лабор. заняття	самостійна робота студентів	
Тема 1. Сутність поняття ризику, класифікація ризиків, специфіка ризиків у міжнародному бізнесі	16	2	2	12	Т, УО, ІЗ
Тема 2. Сутність ризик-менеджменту та структура процесу управління ризиками	20	4	4	12	КТ, ДК, УО
Тема 3. Політичний ризик у міжнародному бізнесі та управління ним	16	2	2	12	ДК, Т, ПО, ІЗ
Тема 4. Кадровий ризик в міжнародному бізнесі та управління ним	20	4	4	12	КТ, ДК, УО
Тема 5. Ризик-менеджмент культурних ризиків у міжнародному бізнесі	16	2	2	12	КТ, ДН, УО, Т
Тема 6. Управління транспортними ризиками міжнародного бізнесу	20	4	4	12	КТ, ДК, ПО, ІЗ
Тема 7 Управління економічними ризиками в міжнародній комерції	20	2	2	16	КТ, ДК, УО
Тема 8 Управління інвестиційними ризиками у міжнародному бізнесі	20	4	4	12	ДК, УО, ПО, Т
Тема 9. Управління валютним ризиком у міжнародному бізнесі	16	2	2	12	КТ, ДН, УО, Т
Тема 10 Глобальні загрози міжнародній комерції	16	2	2	12	ДК, УО, ПО, Т
Разом	180 / 6	28	28	124	екзамен

Умовні позначення:

УО – усне опитування;

ПО – письмове опитування;

Т – тестування;

ІЗ – індивідуальне завдання;

КТ – комп'ютерне тестування;

ДК – розрахунки та дослідження з використанням комп'ютера.

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст дисципліни (теми програми)

Тема 1. Сутність поняття ризику, класифікація ризиків, специфіка ризиків у міжнародному бізнесі

Сутність поняття економічний ризик. Наукові підходи до визначення поняття ризику в підприємстві. Класифікація ризиків. Сутність політичного, виробничого, технічного, фінансового, галузевого та інноваційного ризиків, їх специфіка при міжнародному бізнесі. Сутність взаємодії ризиків. Схильність до ризиків. Ступінь ризику економічної діяльності. Специфічні класифікації ризиків. Поняття ризику на підприємстві. Страхові ризики, Однорідні ризики. Взаємодія з іншими ризиками.

Тема 2. Сутність ризик-менеджменту та структура процесу управління ризиками

Ризик-менеджмент та суб'єкти ризику. Міжнародні стандарти ризик менеджменту. Процес управління ризиками за етапами. Етап планування управління ризиками. Етап ідентифікації ризиків. Якісний аналіз (оцінка) ризиків. Кількісний аналіз ризиків. Планування реагування на ризики (ухиляння від ризику, прийняття ризику, зниження ризику, передача ризику). Диверсифікація, хеджування, лімітування, страхування, резервування коштів (самострахування). Моніторинг та контроль за ризиками.

Тема 3. Політичний ризик у міжнародному бізнесі та управління ним

Сутність та специфіка політичного ризику. Основні види ризикових подій при політичному ризику в міжнародному бізнесі. Аналіз політичного ризику та структури, що ним займаються. Методи управління політичним ризиком. Сутність поняття політичний ризик. Історія виникнення цього поняття.. Класифікація політичних ризиків. Методи аналізу політичного ризику та управління Методика складання карт та рейтингів політичного та каїнового ризику.

Тема 4. Кадровий ризик в міжнародному бізнесі та управління ним

Сутність кадрового ризику. Класифікація кадрових ризиків. HR менеджер та його роль в управлінні даним видом ризику. Ідентифікація кадрових ризиків у міжнародному бізнесі. Кількісний та якісний аналіз кадрових ризиків. Методи управління кадровими ризиками в міжнародному бізнесі. Сутність управління кадровими ризиками і аналіз рівня кадрових ризиків. Аутсорсинг в області HR як метод зниження кадрового ризику. Лізинг персоналу як метод зниження кадрового ризику. Аутстафінг як метод зниження кадрового ризику.

Тема 5. Ризик-менеджмент культурних ризиків у міжнародному бізнесі

Сутність культурного ризику. Основні типи культурних ризиків для міжнародного бізнесу. Сутність культурного інтелекту та його застосування при ризик-менеджменті культурних ризиків. Способи управління культурними ризиками. Критерії Хофстеде. Основні типи культурних відмінностей. Крос-культурний ризик-менеджмент. Ціль, задачі і обмеження ризик-менеджменту в міжнародній діяльності підприємства. Функції об'єкта і суб'єкта міжнародної діяльності в ризик-менеджменті культурних ризиків. Узгодження інтересів учасників процесу ризик-менеджменту в міжнародному бізнесі.

Тема 6. Управління транспортними ризиками міжнародного бізнесу

Сутність транспортних ризиків. Виявлення транспортних ризиків. Кількісний та якісний аналіз транспортних ризиків. Основні способи управління транспортними ризиками. Моніторинг та контроль транспортних ризиків. Логістична система і її складові. Страхування як спосіб управління транспортними ризиками. Морське транспортування і страхування відповідних ризиків. Ризики повітряних перевезень і їх страхування. Ризики при залізничному транспортуванні та їх страхування. Ризики при автотранспортуванні та їх страхування.

Тема 7 Управління економічними ризиками в міжнародній комерції

Сутність економічних ризиків в міжнародній комерції. Форвардні угоди та їх особливості. Хеджування ризиків. Самострахування як метод управління ризиками. Опціон як інструмент хеджування. Страхування ризиків у міжнародній комерції. Хеджування за допомогою своп угод. Хеджування за допомогою форвардних та ф'ючерсних контрактів. Методи хеджування ризиків. Основні види ризиків в міжнародній комерції. Економічні ризики. Ризики, пов'язані з процесом митного оформлення. Ризики, пов'язані з основними положеннями зовнішньоекономічного контракту. Ризик вибору і надійності партнера. Ризики реалізації

Тема 8 Управління інвестиційними ризиками у міжнародному бізнесі

Сутність інвестиційного ризику та його специфіка в міжнародному бізнесі. Інвестиційна невизначеність та методи її розрахунку. Інвестиційний ризик-менеджмент у ТНК. Страхування іноземних інвестицій. Визначення ефективності інвестиційного проекту. Види валютних ризиків. Основні способи управління валютними ризиками. Форвардний курс, транзакції аутрайт. Інвестиційний клімат і його вплив на ризик міжнародної діяльності підприємства. Інструменти оцінювання інвестиційного клімату підприємства. Ризики, які пов'язані з інвестиційно-інноваційною діяльністю в міжнародному бізнесі підприємства. Інвестиційні ризики в міжнародній діяльності. Типізація інвестиційних ризиків міжнародної діяльності: ризик упущеної вигоди; ризик

зниження доходності; ризик прямих фінансових втрат. Кількісне оцінювання ризику міжнародного інвестиційного проєкту. Прості моделі аналізу міжнародних проектних ризиків

Тема 9. Управління валютним ризиком у міжнародному бізнесі

Сутність валютного ризику та його значення в міжнародному бізнесі. Види валютних ризиків. Способи управління валютними ризиками. Аналіз та структура валютних ризиків в міжнародному бізнесі. Методи управління валютними ризиками. Особливості використання окремих фінансових інструментів управління валютними ризиками у міжнародному бізнесі. Етапи формування валютних ризиків. Основні способи управління валютними ризиками. Форвардні операції з валютою: сутність операції, курс спот, форвардний курс, транзакції аутрайт.

Тема 10 Глобальні загрози у міжнародній комерції

Сутність поняття «глобальні загрози». Види глобальних загроз міжнародній комерції. Глобальні ризики. Карти світових ризиків. Ризики у міжнародній комерції. Особливості та склад глобальних загроз у міжнародній комерції. Руйнування багатосторонніх торговельних угод і правил як глобальна загроза у міжнародній комерції. Політична конфронтація між найбільшими державами як глобальна загроза у міжнародній комерції.

Структура навчальної дисципліни

Результати навчання	Навчальна діяльність	Розрахований робочий час
1	2	3
<p>Знати: сутність поняття ризику, класифікація ризиків, специфіка ризиків.</p> <p>Вміти: визначати стадії розвитку ризиків, визначати ймовірність настання ризиків.</p>	<p>Тема 1. Сутність поняття ризику, класифікація ризиків, специфіка ризиків у міжнародному бізнесі Лекція № 1 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність поняття економічний ризик. 2. Структура ризику: подія ризику, ймовірність, джерело, причини, наслідки ризику, величина ризику, фактори ризику. 3. Класифікації ризиків у міжнародному бізнесі 4. Специфіка ризиків у міжнародному бізнесі <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 4, 6, 9,11 Додаткові: 12,15,18,21,22,25 Інтернет ресурси: 29,30,31</p>	2
	<p>Самостійна робота здобувачів вищої освіти</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Індивідуальне завдання на тему: «Підходи до визначення ризиків з точки зору авторів, які розглядають ризик як форму невизначеності результату, який пов'язаний з особливим видом господарської діяльності – підприємництвом» 	12
	<p>Практичне заняття № 1</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та загальні риси економічного ризику. 2. Технічний і виробничий ризику: сутність та загальні риси. 3. Сутність та загальні риси фінансового ризику. 4. Сутність та загальні риси галузевого та інноваційного ризику. 	2
<p>Знати: сутність ризик-менеджменту та структуру процесу управління ризиками</p>	<p>Тема 2. Сутність ризик-менеджменту та структура процесу управління ризиками Лекція №2 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність поняття ризик-менеджменту 2. Суб'єкти ризику, ризик-менеджмент, управління ризиками. 3. Процес управління ризик-менеджменту етапи і їх короткий опис. 4. Етап планування управління ризик-менеджментом. <p>Рекомендовані джерела: Основні 2, 6, 8,10 Додаткові: 13,14,15,22,25 Інтернет ресурси: 29,31</p>	2

Вміти: Проводити кількісний аналіз ризик-менеджменту, аналізувати кадровий профіль організації	Лекція №3 План лекції 1. Методологія ризик-менеджменту 2. Особливості управління зовнішніми та внутрішніми ризиками 3. Прийняття управлінських рішень в умовах ризику та невизначеності 4. Система управління ризиками . Рекомендовані джерела: Основні 2, 6, 8,10 Додаткові: 13,14,15,22,25 Інтернет ресурси: 29,31	2
	Самостійна робота здобувачів вищої освіти: 1. Підготовка комплексного індивідуального завдання «Історія виникнення ризик-менеджменту» 2. Індивідуальне завдання «Основні етапи розвитку ризик-менеджменту»	12
	Практичне заняття № 2 1. Якісний аналіз (оцінка) ризик-менеджменту. 2. Кількісний аналіз ризик-менеджменту. 3. Планування реагування на ризики (ухиляння від ризику, прийняття ризику, зниження ризику, передача ризику).	2
	Практичне заняття № 3 1. Кадровий ризик, його класифікації, специфіка кадрового ризику в міжнародному бізнесі. 2. Цілі і завдання управління кадровим ризиком, об'єкти і суб'єкти управління кадровими ризиками. 3. Кадровий профіль організації	2
Знати: сутність поняття «політичний ризик», класифікаційні ознаки політичних ризиків, методи управління політичним ризиком	Тема 3. Політичний ризик у міжнародному бізнесі та управління ним Лекція №4 План лекції 1. Сутність поняття політичний ризик. Історія виникнення цього поняття. 2. Класифікація політичних ризиків. 3. Методи управління політичним ризиком. Рекомендовані джерела: Основні: 2,5,8,9,11 Додаткові: 12,13,15,18,21,24. Інтернет ресурси: 29,31.	2
	Самостійна робота здобувачів вищої освіти: 1. Скласти карту та рейтинг політичного та країнового ризику.	12

<p>Вміти: Складати карти та рейтинги політичного ризику, провести аналіз політичного ризику. Провести порівняння політичних ризиків.</p>	<p>Практичне заняття № 4</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порівняльна характеристика політичних ризиків в міжнародному бізнесі. 2. Методи аналізу політичного ризику та управління ним 3. Методика складання карт та рейтингів політичного та країнового ризику. 	2
<p>Знати: сутність поняття «кадровий ризик», класифікацію кадрових ризиків, методи управління кадровими ризиками в міжнародному бізнесі</p>	<p>Тема 4. Кадровий ризик в міжнародному бізнесі та управління ним</p> <p>Лекція №5</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність кадрового ризику. Класифікація кадрових ризиків. 2. Кадровий ризик на міжнародних підприємствах, його особливості 3. HR менеджер та його роль в управлінні кадровим ризиком. <p>Рекомендовані джерела: Основні : 7,8,10,11. Додаткові: 12,14,15,18,22,23,26. Інтернет ресурси: 29,30,31.</p>	2
<p>Вміти: провести аналіз кадрового профілю організації, а також непрямих показників для виявлення ризикованих ситуацій по персоналу (опитування, анкетування), розшифровка отриманих результатів.</p>	<p>Лекція №6</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ідентифікація кадрових ризиків у міжнародному бізнесі. 2. Кількісний та якісний аналіз кадрових ризиків 3. Методи управління кадровими ризиками в міжнародному бізнесі. <p>Рекомендовані джерела: Основні : 7,8,10,11. Додаткові: 12,14,15,18,22,23,26. Інтернет ресурси: 29,30,31.</p>	2
	<p>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти та провести аналіз кадровий профілю організації. 2. Провести аналіз непрямих показників для виявлення ризикованих ситуацій по персоналу (опитування, анкетування), розшифровка отриманих результатів 	12
	<p>Практичне заняття №5.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність управління кадровими ризиками і аналіз рівня кадрових ризиків. 2. Аутсорсинг в області HR як метод зниження кадрового ризику. 3. Лізинг персоналу як метод зниження кадрового ризику. 	2

	<p>Практичне заняття №6</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Превентивні методи управління кадровими ризиками і методи відшкодування втрат. 2. Аутстафінг як метод зниження кадрового ризику 	2
<p>Знати: сутність культурного ризику, типи культурних ризиків для міжнародного бізнесу, способи управління культурними ризиками</p> <p>Вміти: проводити дослідження основних ознак, культурних ризиків, визначити ціль, задачі і обмеження ризик-менеджменту</p>	<p>Тема 5.Ризик-менеджмент культурних ризиків у міжнародному бізнесі</p> <p>Лекція №7</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність культурного ризику. Основні типи культурних ризиків для міжнародного бізнесу. 2. Сутність культурного інтелекту та його застосування при ризик-менеджменті культурних ризиків. 3. Способи управління культурними ризиками. Критерії Хофстеде. 4. Основні типи культурних відмінностей. <p>Основні: 1,10,11. Додаткові: 12,24,25,26,28. Інтернет ресурси: 29,30,32.</p>	2
	<p>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Завдання «Крос-культурний ризик-менеджмент» 2. Презентація на тему: «Культурні ризики в міжнародному бізнесі» 3. Дослідження основних ознак культурних ризиків 	12
	<p>Практичне заняття №7</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Крос-культурний ризик-менеджмент. 2. Ціль, задачі і обмеження ризик-менеджменту в міжнародній діяльності підприємства. 3. Функції об'єкта і суб'єкта міжнародної діяльності в ризик-менеджменті культурних ризиків. 	2
<p>Знати: сутність транспортних ризиків, ризики повітряних перевезень, ризики при залізничному транспортуванні</p> <p>Вміти: проводити оцінку несприятливих подій при</p>	<p>Тема 6. Управління транспортними ризиками міжнародного бізнесу</p> <p>Лекція № 8</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність транспортних ризиків 2. Логістична система і її транспортна і складська складові, сутність і види транспортних і складських ризиків. 3. Страхування як спосіб управління транспортними ризиками. 4. Морське транспортування і страхування відповідних ризиків. <p>Рекомендовані джерела: Основні 1,2,5,6,8,1,11. Додаткові:12,14,16,18,20,22,25.. Інтернет ресурси: 29,31,32.</p>	2

<p>транспортуванні, визначати способи управління транспортними ризиками</p>	<p>Лекція № 9 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ризики повітряних перевезень і їх страхування. 2. Ризики при залізничному транспортуванні та їх страхування. 3. Ризики при автотранспортуванні та їх страхування. 4. Алгоритм оцінки несприятливих подій при транспортуванні 	2
	<p>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготовка комплексного індивідуального завдання «Оцінка транспортного ризику» 2. Провести аналіз ймовірності транспортних ризиків при перевезенні за різних погодних умов 	12
	<p>Практичне заняття №8.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види транспортування та їх особливості. 2. Поняття логістична система її функції та складові. 3. Особливості морського транспортування та страхування можливих ризиків 	2
	<p>Практичне заняття №9.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Концепція абсолютної безпеки 2. Методи аналізу ризику на транспорті 3. Якісні та кількісні методи оцінки ризику на транспорті 	2
<p>Знати: сутність і характеристика економічних ризиків в міжнародній компанії, процес страхування економічних ризиків в міжнародній комерції</p> <p>Вміти: проводити хеджування ризиків, формувати своп угоди, ф'ючерсні та форварді контракти</p>	<p>Тема 7 Управління економічними ризиками в міжнародній комерції Лекція №10 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність і характеристика економічних ризиків в міжнародній компанії 2. Форвардні угоди та їх особливості. Хеджування ризиків. 3. Самостраховання як метод управління ризиками. 4. Опціон як інструмент хеджування. <p>Рекомендовані джерела: Основні 6, 7,8,10,11. Додаткові: 12,13,15,18,20,22,24,25,28. Інтернет ресурси: 29,31.</p>	2
	<p>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виконання комплексного індивідуального завдання «Ризики в міжнародній комерції» 2. Підготувати презентацію на тему «Методи хеджування ризиків» 3. Провести порівняльний аналіз методів страхування та хеджування ризиків 	16
	<p>Практичне заняття №10</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методи хеджування ризиків та їх особливості 2. Основні види ризиків в міжнародній комерції. Економічні ризики. 3. Ризики, пов'язані з процесом митного оформлення. 	2

<p>Знати: сутність інвестиційних ризиків, інвестиційна невизначеність, способи управління інвестиційними ризиками</p> <p>Вміти: оцінювати інвестиційний клімат підприємства, здійснювати дослідження ризику міжнародного інвестиційного проєкту</p>	<p>Тема 8 Управління інвестиційними ризиками у міжнародному бізнесі Лекція №11 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність інвестиційного ризику та його специфіка в міжнародному бізнесі. 2. Інвестиційна невизначеність та методи її розрахунку 3. Інвестиційний ризик-менеджмент у ТНК. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1,2,3,8,10,11 Додаткові: 11,13,15,18,20 Інтернет ресурси: 29,30,32.</p>	2
	<p>Лекція №12 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Страхування іноземних інвестицій. 2. Визначення ефективності інвестиційного проєкту. Види валютних ризиків. 3. Основні способи управління інвестиційними ризиками. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1,5,6,8,10,11. Додаткові: 12,14,15,16,20,22. Інтернет ресурси: 29,31,32.</p>	2
	<p>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготовка комплексного індивідуального завдання. «Інвестиційний клімат і його вплив на ризик міжнародної діяльності підприємства» 2. Тести в системі СУН 3. Розрахункове завдання «Кількісне оцінювання ризику міжнародного інвестиційного проєкту» 	12
	<p>Практичне заняття № 11</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інструменти оцінювання інвестиційного клімату підприємства. 2. Ризики, які пов'язані з інвестиційно-інноваційною діяльністю в міжнародному бізнесі підприємства. 3. Інвестиційні ризики в міжнародній діяльності. Типізація інвестиційних ризиків міжнародної діяльності: ризик упущеної вигоди; ризик зниження доходності; ризик прямих фінансових втрат. Кількісне оцінювання ризику міжнародного інвестиційного проєкту. Прості моделі аналізу міжнародних проєктних ризиків 	2
	<p>Практичне заняття № 12</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Типізація інвестиційних ризиків міжнародної діяльності: ризик упущеної вигоди; ризик зниження доходності; ризик прямих фінансових втрат. 2. Кількісне оцінювання ризику міжнародного інвестиційного проєкту. 3. Прості моделі аналізу міжнародних інвестиційних проєктних ризиків 	2

<p>Знати: сутність валютного ризику, методи управління валютними ризиками, види валютних ризиків</p> <p>Вміти: проводити аналіз валютних ризиків в міжнародному бізнесі, визначати види валютних ризиків</p>	<p>Тема 9. Управління валютним ризиком у міжнародному бізнесі Лекція № 13</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність валютного ризику та його значення в міжнародному бізнесі. 2. Види валютних ризиків. Способи управління валютними ризиками. 3. Аналіз та структура валютних ризиків в міжнародному бізнесі. 4. Методи управління валютними ризиками <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1,2,8,10,11 Додаткові: 13,14,20,22,27 Інтернет ресурси: 29,30,32</p>	2
	<p>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготовка комплексного індивідуального завдання. «Управління валютними ризиками в міжнародному бізнесі» 2. Підготувати презентацію на тему: «Види валютних ризиків в міжнародному бізнесі» 	12
	<p>Практичне заняття № 13</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості використання окремих фінансових інструментів управління валютними ризиками у міжнародному бізнесі. 2. Етапи формування валютних ризиків. 3. Основні способи управління валютними ризиками. 4. Форвардні операції з валютою: сутність операції. 	2
<p>Знати : сутність поняття «глобальні загрози», види глобальних загроз та глобальних ризиків</p> <p>Вміти: формувати карти світових ризиків, визначати, особливості та склад глобальних загроз у міжнародній комерції.</p>	<p>Тема 10 Глобальні загрози у міжнародній комерції Лекція № 14</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність поняття «глобальні загрози». 2. Види глобальних загроз міжнародній комерції. Глобальні ризики. 3. Карти світових ризиків та їх види. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1,3,5,8,10,11 Додаткові: 12,15,18,22,25 Інтернет ресурси: 29,31,32</p>	2
	<p>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготовка комплексного індивідуального завдання «Ризики у міжнародній комерції» 2. Тести в системі СУН 	12
	<p>Практичне заняття № 14</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості та склад глобальних загроз у міжнародній комерції. 2. Руйнування багатосторонніх торговельних угод і правил як глобальна загроза у міжнародній комерції. 3. Політична конфронтація між найбільшими державами як глобальна загроза у міжнародній комерції. 	2
	Всього	180 / 6

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

1. Гуріна О. В. Управління фінансовими ризиками: навчальний посібник. Миколаїв: видавець Румянцева Г. В., 2022. 359 с.
2. Джерелюк, Ю. О. Антикризова стійкість підприємств в конкурентному середовищі: теорія, методологія та практика. Херсон : Вишемирський В. С., 2018. 453 с.
3. Ковальчук В. Г. Антикризоровий менеджмент : навч. посіб. Харків : Здоровий Я. А., 2019. 154 с.
4. Кравченко М.О. Управління ризиками: Навчальний наочний посібник: навч. посіб. для студ. спеціальності 073 «Менеджмент»; КПІ ім. Ігоря Сікорського.
5. Міністерство фінансів України Методичний посібник щодо аспектів управління ризиками, як складової системи внутрішнього контролю у розпорядника бюджетних коштів: методичний посібник Київ, 2022, с. 22
6. *Нежива М., Мисюк В. Форензік як інструмент протидії факторинговим ризикам. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2021. № 2. С. 73–86.*
7. Скопенко Н.С. Економічні ризики: методи вимірювання та управління: Навчальний посібник. Київ: НУХТ, 2021. 344 с.
8. *Старостіна А. О., Кравченко В. А. Ризик-менеджмент: теорія та практика : навч. посіб. Київ : Кондор, Політехніка, 2021. 200 с*
9. Христенко О. В. Теоретичні основи системи управління ризиками в діяльності банку. *Фінансовий простір*, № 2 (30), 2018. с.161-167.
10. *Чепурко Г. Глобальні ризики та їхні системні наслідки. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2020. № 3. С. 80–98.*
11. Шишкіна О., Журман С. Систематизація наукових підходів до розуміння природи ризику. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2018. № 3 (15). С. 155-163.

Додаткові

12. Баглаєва Н. С., Суховєєва Ю. А. Теоретична сутність поняття економічна ефективність діяльності підприємства. *Вісник студентського наукового товариства*. 2020. Вип. 2. С. 98-101
13. *Бондаренко О. М., Масюк І. І. Шляхи вдосконалення мінімізації дебіторської і кредиторської заборгованості та управління ними. Економіка, фінанси, право. 2020. № 4. С. 26–29.*
14. *Головач Т. А. Поняття корупційних ризиків. Економіка, фінанси, право. 2020. № 12. С. 16–19.*
15. Грідін О. В. Сутність, місце та сучасне значення ризик-менеджменту в управлінській парадигмі організації. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*. 2018. Вип. 191. С. 188-201.

16. Гросул В. А., Усова, М. О. Ризик: сутність, причини виникнення та основні види. *Економічний простір*. (176), 2021. С. 58-64.

17. Жадан Т.А. Сучасні наукові підходи до розуміння економічного змісту поняття «ризик». *Причорноморські студії*. Випуск 33. 2018. С. 74 – 78.

18. Латкіна С.А. Підприємницькі ризики в інноваційній діяльності підприємства. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*. Випуск 3-2 (46) 2018. С. 26 – 29.

19. Лошенко О. В. Ризики ведення бізнесу в умовах воєнного стану та шляхи їх подолання. *Електронний журнал «Ефективна економіка»*. Вип. 2. 2023. URL: <https://nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/1166/1175> (дата звернення: 10.06.2023)

20. Матвієнко-Біляєва Г. Л. Ризик-менеджмент як сучасна система ефективного управління ризиками підприємницьких структур. *Молодий вчений*. 2018. № 4(2). С. 814-818.

21. Нежива М., Мисюк В. *Форензік як інструмент протидії факторинговим ризикам. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2021. № 2. С. 73–86.*

22. Пивоварова Г. Б. Управління економічними ризиками в умовах фінансової нестабільності (на прикладі підприємства залізничного транспорту): дис. ... д-ра філософії : спец. 051. Дніпро, 2021. 162 с.

23. Пильнова В. П. Формування системи управління підприємницькими ризиками. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 24. С. 51-57.

24. Приходько В.О. Сутність та види економічних ризиків. *«Подільський науковий вісник»*. № 4 (12). 2019. С. 35 – 39

25. Савчук Л.М. Проблеми правового, фінансового та економічного забезпечення розвитку національної економіки: монографія. Дніпро: Пороги, 2021. 384 с.

26. Сосновська О. О., Деденко Л. В. Напрями стійкого функціонування підприємства в умовах невизначеності. *Збірник наукових праць Університету Державної фіскальної служби України*. 2018. № 2. С. 369–383.

27. Судомир С. М. Формування результативної системи управління ризиками соціально-економічних систем. *Вісник ХНАУ. Серія: Економічні науки*. 2018. № 1. С. 149-153.

28. Якимчук Т. І. Управління економічними ризиками у міжнародному маркетингу. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. 2020. Вип. 4. С. 492-499.

Інтернет-ресурси

29. База "Загальне законодавство" Верховної Ради України URL: www.zakon.rada.gov.ua

30. Офіційний сайт Державного комітету статистики України URL: www.ukrstat.gov.ua

31. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України URL: www.kmu.gov.ua

32. Офіційний сайт Міністерства економіки URL: www.me.gov.ua